

FIȘA DISCIPLINEI

*Introducere în istoria medievală românească,
anul universitar 2022-2023*

1. Date despre program

1.1	Instituția de învățământ superior	Universitatea din Pitești
1.2	Facultatea	Teologie, Litere, Istorie și Arte
1.3	Departamentul	Limbă și literatură, Istorie și Arte
1.4	Domeniul de studii	Socio-Umane/Istorie
1.5	Ciclul de studii	Licență
1.6	Programul de studiu / calificarea	Zi/Istorie

2. Date despre disciplină

2.1	Denumirea disciplinei	<i>Introducere în istoria medievală românească</i>									
2.2	Titularul activităților de curs	Conf. univ. dr. habil. Claudiu-Ion Neagoe									
2.3	Titularul activităților de seminar / laborator	Asist. univ. drd. Ovidiu Udrescu									
2.4	Anul de studii	I	2.5	Semestrul	2	2.6	Tipul de evaluare	Examen	2.7	Regimul disciplinei	Obl.

3. Timpul total estimat

3.1	Număr de ore pe săptămână	6	3.2	din care curs	4	3.3	S / L / P	2
3.4	Total ore din planul de învăț.	84	3.5	din care curs	56	3.6	S / L / P	28
Distribuția fondului de timp alocat studiului individual								ore
Studiu după manual, suport de curs, bibliografie și notițe								84
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren								30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii, eseuri								38
Tutorat								12
Examinări								8
Alte activități								3
3.7	Total ore studiu individual	175						
3.8	Total ore pe semestru	84						
3.9	Număr de credite	7						

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1	De curriculum	-
4.2	De competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1	De desfășurare a cursului	❖ dotare a sălii de curs cu videoproiector, hărți istorice;
5.2	De desfășurare a laboratorului	❖ dotarea cu ediții de izvoare documentare și narative; hărți istorice; dicționare și enciclopedii de specialitate.

6. Competențe specifice vizate

Competențe profesionale	CT.1 Profesionale ❖ Formarea deprinderii de utiliza sursele istorice documentare și narative în analiza evenimentelor, fenomenelor și proceselor istorice specifice epocii medievale românești; ❖ Formarea și consolidarea spiritului critic și utilizarea acestuia în cadrul activității științifice.
Competențe transversale	• CT2: transversale ❖ Promovarea valorilor istorice, culturale și spirituale care au marcat profund evoluția istorică a românilor de-a lungul Evului Mediu. ❖ Descoperirea și însușirea de metode și tehnici eficiente de învățare și cercetare ❖ Manifestarea de atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific.

7. Obiectivele disciplinei

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Familiarizarea studenților cu noțiuni și concepte istorice specifice Evului Mediu românesc.
7.2 Obiectivele specifice	<u>A. Obiective cognitive</u> ❖ Să identifice limitele cronologice și principalele trăsături specifice Evului Mediu românesc; ❖ Să-și însușească și să utilizeze adecvat noțiuni și concepte istorice; ❖ Să utilizeze edițiile de surse documentare și narative; ❖ Să realizeze analize punctuale și studii de caz pe baza materialelor documentare și istoriografice; <u>B. Obiective procedurale</u> ❖ Expunerea, explicația, demonstrația, exercițiul, activitatea independentă, autoevaluarea, interevaluarea; ❖ 2. Brainstormingul, problematizarea, analogia, comparația; ❖ 3. Activitate individuală, frontală, pe grupe. <u>C. Obiective atitudinale</u> ❖ Înțelegerea importanței evenimentelor și fenomenelor ce au marcat evoluția istorică a românilor de-a lungul Evului Mediu; ❖ Cooperarea în echipe de lucru pentru rezolvarea diferitelor sarcini de învățare; ❖ Utilizarea unor metode specifice de elaborare a unui plan de dezvoltare personală și profesională

8. Conținuturi

8.1. Curs		Nr. ore	Metode de predare	Observații Resurse folosite
1	Introducere în istoria Evului Mediu românesc	2	prelegerea	Scurte prezentări în power-point pentru stimularea exercițiului
2	Autohtoni și migratori (sec. VII-XIII)	4	dezbateri	
3	Economie și societate (sec. VII-XIV)	2	problematizarea,	
4	Structuri prestatale românești (sec. IX-XIII)	4	analogia și	
5	Constituirea statelor medievale românești și afirmarea lor în plan internațional	10	comparația, analiza critică a	

6	Statele medievale românești și marile puteri vecine sf. sec. XIV- încep. sec. XV	4	surselor istorice	reflectiv; folosirea
7	Evaluare parțială nr. 1 (29 martie 2023)	2		hărților
8	Cultură și spiritualitate în spațiul românesc (sec. VIII-XIV)	2		istorice;
9	Situația demografică în spațiul românesc intra și extracarpatic (sec XV-XVII)	2		lecturi și comentarii pe baza
10	Habitat și structuri rurale în Transilvania și Țările Române (sec. XV-XVII)	2		izvoarelor medievale
11	Habitat și structuri urbane în Transilvania și Țările Române (sec. XV-XVII)	2		
11	Organizarea administrativ-teritorială, instituțională și militară a Țărilor Române	4	prelegerea dezbaterea problematizarea, analogia și comparația, analiza critică a surselor istorice	Folosirea edițiilor de documente și de cronici medievale românești
12	Cultură și spiritualitate în Țările Române (sec. XV-XVII)	2	Prelegerea, sistematizarea, analiza critică a izvoarelor istorice	Folosirea unor cataloage de artă medievală
13	Evaluare parțială nr. 2 (10 mai 2023)	2	-	-
14	Țările Române și marile puterile vecine (1418-1716)	12	prelegerea dezbaterea problematizarea	Folosirea hărților istorice; lecturi și comentarii pe baza izvoarelor medievale

Bibliografie:

ALEXIANU, Alexandru, *Acest ev mediu românesc. Însemnări de iconografie și artă pământească*, București, 1973.

BREZEANU, Stelian, „Domn a toată Țara Românească”. Originea și semnificația unei formule medievale de cancelarie, în *Romanitatea orientală în Evul Mediu. De la cetățenii romani la națiunea medievală*, București, 1999, p. 195-208.

BREZEANU, Stelian, *Identități și solidarități medievale. Controverse istorice*, București, 2002.

CĂZAN, Ileana, Eugen Denize, *Marile puteri și spațiul românesc în secolele XV-XVI*, București, 2001.

CONSTANTINESCU, Radu, *Lupta pentru unitate națională a țărilor române (1590-1630)*, București, 1981.

CONSTANTINIU, Florin, *Aspecte ale expansiunii Imperiului otoman în veacurile XIV-XVI în lumina unor lucrări noi*, în „Studii. Revistă de Istorie”, XIII, 1960, nr. 3, p. 197-207.

IDEM, *De la Mihai Viteazul la fanarioți: observații asupra politicii externe românești*, în „Studii și Materiale de Istorie Medie”, VIII, 1975, p. 101-136.

FLORESCU, Radu R., *Essay on Romanian history*, Iași, Oxford, Portland, 1999.

GEORGESCU, Vlad, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*, București, 1995.

GEMIL, Tahsin, *Țările Române în contextul politic internațional (1621-1672)*, București, 1979.

GEORGESCU, Vlad, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*, București, 1995.

GOROVEI, Ștefan S., *Mușatinii*, București, 1976.

IORGA, Nicolae, *Bizant după Bizanț*, București, 1972 (ediție nouă 2002).

*** *Istoria românilor*, vol. IV-VI, București, 2001-2002.

MAXIM, Mihai, *Țările Române și Înalta Poartă. Cadru juridic al relațiilor româno-otomane în evul mediu*, București, 1993.

MURGESCU, Bogdan, *Istorie românească-istorie universală (600-1800)*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, București, 1999.

NEAGOE, Claudiu, *O scurtă istorie a românilor*, vol. I: *Secolele VIII-XIV*, Editura Ars Docendi, București, 2008; vol. II: *Secolele XV-XVII*, Editura Ars Docendi, București, 2009.

PANAITE, Viorel, *Câteva observații privind reglementările de pace româno-otomane*, în *Românii în istoria universală*,

Iași, 1988, vol. III, nr. 1, p. 469-492.

PANAITE, Viorel, *Pace, război și comerț în Islam. Țările Române și dreptul otoman al popoarelor (secolele XV-XVII)*, București, 1997.

PECICAN, Ovidiu, *Istoria românilor*, vol. I: *De la origini până la 1690*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2010.

POP, Ioan Aurel, *Solidaritatea românească medievală: unirea înfăptuită sub Mihai Voievod Viteazul*, în „Academia Română. Memoriile Secției Istorice”, s. II, t. XV, 1990, p. 107-114.

POP, Ioan Aurel, *Istoria Transilvaniei medievale. De la etnogeneza românilor până la Mihai Viteazul*, Cluj-Napoca, 1997.

RĂDVAN, Laurențiu, *Creștinătatea europeană între cruciadă și pace: rolul rezervat celor două „Valahii” la începutul secolului al XVI-lea în volumul Confesiune și cultură în Evul Mediu. În onoare Ion Toderășcu*, studii reunite de Bogdan-Petru Maleon și Alexandru-Florin Platon, Iași 2004, p. 23-28.

REZACHEVICI, Constantin, *Rolul românilor în apărarea Europei de expansiunea otomană. Secolele XIV-XVI. Evoluția unui concept în contextul vremii*, București, 2001.

RUSU, Adrian Andrei, *Ioan de Hunedoara și românii din vremea lui*, Cluj-Napoca, 1999.

STOICESCU, Nicolae, *Curteni și slujitori. Contribuții la istoria armatei române*, București, 1968.

IDEM, *Unitatea românilor în Evul Mediu*, Editura Academiei, București, 1983.

ȘĂINEANU, Lazăr, *Influența orientală asupra limbei și culturii române*, I, Introducerea, București, 1900.

ȘTEFĂNESCU, Ștefan, *Țările Române în sistemul relațiilor internaționale medievale (secolele XVII-XVIII)*, București, Editura Fundației "România de Măine", 2006.

IDEM, *Imperiul Bizantin și "romaniile populare" de la Est de Carpați (secolele IX-XIV) în: În onoare Gheorghe Gonța. Țara Moldovei în contextul civilizației europene*, Chișinău, 2008, pp. 119-131.

THEODORESCU, Răzvan, *Bizant, Balcani, Occident la începuturile culturii medievale românești (secolele X-XIV)*, București, 1974.

THEODORESCU, Răzvan, *Civilizația românilor între medieval și modern. Orizontul imaginii (1550-1800)*, vol. I-II, București, 1987.

ȚIPLIC, Ioan Marian, *Contribuții la istoria spațiului românesc în perioada migrațiilor și Evul Mediu timpuriu (sec. IV-XIII)*, Iași, 2005.

8.2. Aplicații: Seminar / Laborator / Teme de casă		Nr. ore	Metode de predare	Observații Resurse folosite
1	Mențiuni despre românii în izvoarele medievale (sec. VII-XIV)	1	problematizarea sistematizarea dezbateră	
2	Slavii în spațiul românesc	1		
3	Maghiarii în spațiul românesc	1		
4	Românii și neamurile turanice: avarii, bulgarii, pecenegii, uzii, cumanii	1		
5	Marea invazie mongolă și spațiul românesc	1		
6	Realități economice și structuri politice și sociale la români: <i>Gesta Hungarorum</i> , <i>Diploma ioaniților</i>	2		
7	Organizarea vieții bisericești în spațiul românesc (sec. VIII-XIV)	1	problematizarea sistematizarea dezbateră	
8	Domnia și Biserica în Țările Române (sec. XV-XVII)	2	problematizarea sistematizarea dezbateră	
9	Instituții medievale românești: Domnia, Sfatul domnesc, oastea țării	6	problematizarea sistematizarea dezbateră	
10	Biografii medievale (I): Moldova; Bogdan I, Petru I Musatinul, Alexandru cel Bun, Stefan cel Mare, Petru Rareș, Alexandru Lăpușneanu, Ioan Vodă cel Viteaz, Ieremia Movilă, Ștefan II Tomșa, Vasile Lupu, Constantin Cantemir și Dimitrie Cantemir	2	problematizarea sistematizarea dezbateră	
11	Biografii medievale (II): Țara Românească: Basarab I, Nicolae Alexandru, Vladislav Vlaicu, Mircea cel Bătrân, Vlad Dracul, Vlad Țepeș, Radu cel Mare, Neagoe Basarab,	2	problematizarea sistematizarea dezbateră	

	Mircea Ciobanul, Petru Cercel, Mihnea Turcitul, Mihai Viteazul, Radu Șerban, Radu Mihnea, Matei Basarab, Șerban Cantacuzino și Constantin Brâncoveanu			
12	Mari bătlăii ale Evul Mediu românesc: Rovine, Podul Înalt, Călugăreni etc.	4	problematizarea sistematizarea dezbaterea	
13	Structuri sociale în Evul Mediu românesc	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea	
14	Mentalități și cultură în Evul Mediu românesc	2	problematizarea sistematizarea dezbaterea	

Bibliografie:

- ALZATI, Cesare, *În inima Europei. Studii de istorie religioasă a spațiului românesc*, Cluj, 1998.
- BOBOC, Cătălin, *Știutori de carte și slujitori ai scrisului în Țara Românească (secolele XIV-XVI)*, în „Argesis. Studii și comunicări. Seria istorie”, tom. XV, Pitești, 2006, pp. 270-271.
- BREZEANU, Stelian, *Românii în mileniul marilor migrații (300-1300)*, în Idem, *Romanitatea orientală în Evul Mediu. De la cetățenii romani la națiunea medievală*, București, 1999, p. 12-23.
- BREZEANU, Stelian, *Romanitatea orientală în evul mediu. De la cetățenii romani la națiunea medievală*, București, 1999.
- BRUSANOWSKI, Paul, *Contribuții la organizarea politică și bisericească a coloniștilor germani din Transilvania până la sfârșitul secolului al XV-lea*, în vol. *Sașii și concetățenii lor ardeleni/Die Sachsen und ihre Nachbarn in Siebenbürgen. Studia in Honorem Dr. Thomas Năgler*, editat de Ioan Marian Țiplic și Kornad Gündish, Alba-Iulia, 2009, p. 123-138.
- CAZACU, Matei, *Precizări privind cronologia domnilor munteni din deceniul 5 al secolului al XV-lea*, în „Studii. Revistă de Istorie”, 23, 1970, nr. 3, p. 607-608.
- *** *Călători străini despre Țările Române*, vol. I-VIII, București, 1968-1983.
- CĂLINESCU, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București, 1941.
- CHIHAI, Pavel, *Din cetățile de scaun ale Țării Românești*, București, 1974.
- *** *Cronici turcești privind Țările Române*, vol. I-III, îngrijit de Mustafa A. Mehmed, București, 1968-1980.
- *** *Cronicarii munteni*, vol. I-II, ediție îngrijită de Mihail Gregorian, București, 1961.
- *** *Documenta Romaniae Historica, D. Relații între Țările Române*, vol. I (1222-1456), întocmit de Șt. Pascu, C. Cihodaru, Konrad G. Gündish, Damaschin Mioc, Viorica Pervain, Editura Academiei Române, București, 1977.
- DRĂGUȚ, Vasile, *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, București, 2000.
- FELEZEU, Călin, *Statutul principatului Transilvaniei în raporturile cu Poarta Otomană, 1541-1683*, Cluj, 1996.
- FENEȘAN, Cristina, *Constituirea Principatului autonom al Transilvaniei*, București, 1997.
- INALCIK, Halil, *Imperiul Otoman. Epoca clasică, 1300-1600*, ediție îngrijită de Mihai Maxim, București, 1993.
- *** *Istoria Țării Românești, 1290-1690. Letopisețul Cantacuzinesc*, ediție critică de C. Grecescu și D. Simonescu, Editura Academiei Române, București, 1960.
- *** *Istoria românilor*, vol. IV, *De la universalitatea creștină către Europa „patriilor”*, Ștefan Ștefănescu, Camil Mureșan redactori responsabili, secretar Teodor Teoteoi, București, 2001.
- *** *Istoria românilor*, vol. V, *O epocă de înnoiri în spirit european (1601-1711/1716)*, coordonator Virgil Căndea, secretar Constantin Rezachevici, București, 2003.
- LUCA, Cristian, *Petru Cercel – un domn umanist în Țara Românească*, București, 2000.
- LUCA, Cristian, *Țările Române și Veneția în secolul al XVII-lea. Din relațiile politico-diplomatice și culturale ale Țării Românești și ale Moldovei cu Serenissima*, București, 2007.
- MOISESCU, Cristian, *Arhitectura românească veche*, vol. I, București, 2001.
- MEHMED, Mustafa A., *Documente turcești privind istoria României*, vol. I, 1455-1774, București, 1976.
- MURGESCU, Bogdan, *Istorie românească-istorie universală (600-1800)*, București, 1999.
- NEAGOE, Claudiu, „Uniuni dinastice” și proiecte matrimoniale între Țările Române în a doua jumătate a veacului al XVI-lea, în *Argesis. Studii și Comunicări – seria Istorie*, XI, 2002, p. 195-202.
- NICOLESCU, Corina, *Istoria costumului de curte în Țările Române, sec. XIV-XVIII*, București, 1970.
- OPRESCU, Carmen, *Arta feudală pe teritoriile românești. Scurtă istorie ilustrată*, București, 2010.
- PĂCURARIU, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I-III, București, 1991-1997.
- PECICAN, Ovidiu, *Istoria românilor*, vol. I: *De la origini până la 1690*, Cluj-Napoca, 2010.
- POP, Ioan-Aurel, *Noi comentarii asupra Diplomei cavalerilor ioaniți (1247) și a contextului emiterii sale*, în vol. *Românii în Europa medievală (Între Orientul bizantin și Occidentul latin). Studii în onoarea Profesorului Victor Spinei*, îngrijit de Dumitru Țicu, Ionel Căndea, Brăila, Editura Istros, 2008, p. 225-242.
- POPESCU, Radu vornicul, *Istoriile domnilor Țării Românești*, introducere și ediție critică întocmite de Constant. Grecescu, Editura Academiei Române, București, 1963.

STANCIU, Ionuț, *Aspecte din istoria culturală și artistică a orașelor Târgoviște și București (secolele XV-XVII)*, în „Argesis. Studii și comunicări. Seria istorie”, tom. XVIII, Pitești, 2009.

STOICESCU, Nicolae, *Unitatea românilor în Evul Mediu*, București, 1983.

ȘTEFĂNESCU, Ștefan, *Țara Românească de la Basarab I „Întemeietorul” până a Mihai Viteazul*, București, 1970.

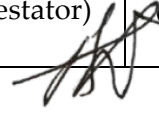
TODERAȘCU, Ion, *Unitatea românească medievală*, București, 1988.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori din domeniul aferent programului

- ❖ corectitudinea și acuratețea folosirii conceptelor și teoriilor pedagogice însușite la nivelul disciplinei – vor satisface așteptările reprezentanților comunității;
- ❖ competențele procedurale și atitudinale ce vor fi achiziționate la nivelul disciplinei – vor satisface așteptările reprezentanților asociațiilor profesionale și angajatorilor din domeniul învățământului gimnazial și liceal.

10. Evaluare:

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Calitatea și coerența tratării celor 2 subiecte abordabile în sistem sistem explicativ-argumentativ	Evaluare finală (examen oral)	50%
10.5 Seminar / Laborator / Tema de casă	Analiza produselor, a intervențiilor studentului în activitățile de seminar și a evaluărilor periodice. Realizarea unui referat științific, pentru elaborarea căruia se vor folosi cel puțin 7 surse bibliografice: 3 izvoare istorice și 4 lucrări generale și speciale	Activitate la seminar Referat Evaluare parțială (orală)	10% 10% 30%
10.6 Standard minim de performanță	Cunoștințe care dovedesc parcurgerea materiei, dar fără a demonstra abilități, priceperi sau deprinderi de lucru individual.		
10.7 Standard maxim de performanță	Însușirea cunoștințelor care dovedesc parcurgerea materiei; Formarea abilităților, priceperilor și deprinderilor de a obține informația, a o prelucra, de a ajunge la o perspectivă personală asupra problematicei; Capacitatea de a argumenta și de a elabora un material cu caracter științific.		

Data completării 27 septembrie 2022	Titular de curs:	Titular de seminar: 	Data aprobării în Consiliul departamentului, ... septembrie 2022	Director de departament, (prestator) 	Director de departament, (beneficiar)
---	---------------------	---	---	---	---